

2024/2842

14.11.2024

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/2842

z 23. októbra 2024,

ktorou sa smernica (EÚ) 2024/2841 rozširuje na štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 79 ods. 2 písm. b),

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) S cieľom posilniť uplatňovanie práva na voľný pohyb osôb so zdravotným postihnutím a rozšíriť možnosti osôb so zdravotným postihnutím na cestovanie do iného členského štátu alebo na krátkodobý pobyt v inom členskom štáte sa smernicou Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2841 ⁽³⁾ zaviedol rámec spoločných pravidiel a podmienok vrátane spoločného štandardizovaného a prístupného formátu európskeho preukazu osoby so zdravotným postihnutím ako dokladu o uznanom statuse osoby so zdravotným postihnutím alebo nároku na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia a ktorý jej v inom členskom štáte ako je štát, v ktorom má pobyt, ktorý umožňuje na rovnakom základe a za rovnakých podmienok prístup k osobitným podmienkam alebo preferenčnému zaobchádzaniu, ktoré poskytujú subjekty verejného sektora alebo súkromní prevádzkovatelia v spektre služieb, aktivít alebo zariadení, a to aj vtedy, ak sa poskytujú bezodplatne, ako aj európskeho parkovacieho preukazu pre osoby so zdravotným postihnutím ako dokladu o ich uznanom práve na parkovacie politiky a parkovacie miesta vyhradené pre osoby so zdravotným postihnutím v inom členskom štáte, než je členský štát, v ktorom majú pobyt.
- (2) V článku 79 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) sa stanovuje, že cieľom činnosti Únie je okrem iného zabezpečiť spravodlivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom v členských štátoch. Na tomto základe by sa mal stanoviť súbor pravidiel stanovujúcich práva, pri ktorých sa poskytuje rovnaké zaobchádzanie vo vzťahu k osobám, na ktoré sa vzťahuje smernica (EÚ) 2024/2841, a takýmto štátnym príslušníkom tretích krajín.
- (3) V súlade s článkom 67 ods. 2 ZFEÚ sa osoby bez štátnej príslušnosti majú na účely tejto smernice považovať za štátnych príslušníkov tretích krajín.
- (4) S cieľom posilniť dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania, inklúzie a nediskriminácie, a to aj vo vzťahu k príslušným povinnostiam podľa medzinárodného práva, pokiaľ ide o osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a na ktoré sa nevzťahuje smernica (EÚ) 2024/2841, a s cieľom zaručiť uznávanie ich statusu osoby so zdravotným postihnutím alebo ich nároku na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia v celej Únii, a tým tiež zabezpečiť účinné a plné zapojenie takýchto osôb do života spoločnosti a ich začlenenie do spoločnosti na rovnakom základe s občanmi Únie, je potrebné uplatňovať pravidlá, práva a povinnosti stanovené v smernici (EÚ) 2024/2841 na osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a ktorých status osoby so zdravotným postihnutím alebo nárok na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia tento členský štát uznal, a v relevantnom prípade aj na osoby, ktoré ich sprevádzajú alebo im asistujú, vrátane osobných asistentov, alebo na asistenčné zvieratá. Táto smernica by sa napríklad mala vzťahovať na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s poskytnutou dočasnou ochranou podľa smernice Rady 2001/55/ES ⁽⁴⁾ alebo osobami s udelenou

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C, C/2024/1981, 18.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1981/oj>.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 24. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady zo 14. októbra 2024.

⁽³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2841 z 23. októbra 2024, ktorou sa ustanovuje európsky preukaz osoby so zdravotným postihnutím a európsky parkovací preukaz pre osoby so zdravotným postihnutím (Ú. v. EÚ L, 2024/2841, 14.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2841/oj>).

⁽⁴⁾ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného príchodu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov (Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12).

medzinárodnou ochranou podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 ⁽⁵⁾, ak majú v členskom štáte oprávnený pobyt a ak daný členský štát uznal ich status osoby so zdravotným postihnutím alebo ich nárok na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia.

- (5) Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, by sa na základe tejto smernice mali primerane uplatňovať všetky ustanovenia smernice (EÚ) 2024/2841.
- (6) Hoci by touto smernicou nemali byť dotknuté uplatniteľné pravidlá Únie upravujúce mobilitu štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte v rámci Únie, touto smernicou sa zabezpečuje vzájomné uznávanie ich statusu osoby so zdravotným postihnutím alebo ich nároku na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia vo všetkých členských štátoch, čím by táto smernica mohla uľahčiť výkon práva týchto osôb pohybovať sa alebo cestovať v rámci Únie za predpokladu, že už majú takéto právo na mobilitu. Takíto štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sú držiteľmi európskeho preukazu osoby so zdravotným postihnutím alebo európskeho parkovacieho preukazu pre osoby so zdravotným postihnutím, budú môcť pri legálnom pohybe alebo cestovaní v rámci Únie využívať práva súvisiace so vzájomným uznávaním podľa tejto smernice.
- (7) Členské štáty by preto mali prijať všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa aj na štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte uplatňovali pravidlá stanovené v smernici (EÚ) 2024/2841 upravujúce európsky preukaz osoby so zdravotným postihnutím ako doklad o uznanom statuse osoby so zdravotným postihnutím alebo o nároku na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia, a európsky parkovací preukaz pre osoby so zdravotným postihnutím ako doklad o uznanom práve osôb so zdravotným postihnutím na parkovacie politiky a parkovacie miesta vyhradené pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré poskytujú na rovnakom základe a za rovnakých podmienok prístup ku všetkým osobitným podmienkam alebo preferenčnému zaobchádzaniu, pokiaľ ide o služby, aktivity alebo zariadenia, a to aj vtedy, ak sa poskytujú bezodplatne, a k parkovacím politikám a parkovacím miestam poskytovaným alebo vyhradeným pre osoby so zdravotným postihnutím, ako aj v relevantnom prípade pre osoby, ktoré ich sprevádzajú alebo im asistujú vrátane osobných asistentov, a to bez ohľadu na ich štátu príslušnosť, alebo pre asistenčné zvieratá. To, že sa takýmto štátnym príslušníkom tretích krajín poskytnú práva na prístup k osobitným podmienkam alebo preferenčnému zaobchádzaniu alebo k parkovacím politikám a parkovacím miestam vyhradeným pre osoby so zdravotným postihnutím rovnakým spôsobom, ako sa stanovuje pre osoby, na ktoré sa vzťahuje smernica (EÚ) 2024/2841, nemá vplyv na pravidlá prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na územie členských štátov.
- (8) Členské štáty sa vyzývajú, aby informácie v súlade so smernicou (EÚ) 2024/2841 poskytovali štátnym príslušníkom tretích krajín so zdravotným postihnutím, na ktorých sa vzťahuje táto smernica, v jazyku, ktorému rozumejú alebo o ktorom sa odôvodnene predpokladá, že mu rozumejú.
- (9) Pri štátnych príslušníkoch tretích krajín so zdravotným postihnutím existuje vyššie riziko, že budú vystavení viacnásobnej diskriminácii. V Dohovore Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím sa navyše uvádza, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím sú vystavené viacnásobným formám diskriminácie, a stanovuje sa, že zmluvné strany majú prijať opatrenia, aby im zabezpečili plné a rovnaké požívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd. Tiež sa v ňom uznávajú ťažké podmienky, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím vystavené viacnásobným alebo vystupňovaným formám diskriminácie na základe rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, vierovyznania, politického alebo iného presvedčenia, národnostného, etnického, domorodého alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, veku alebo iného postavenia.
- (10) Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, by sa mali vzťahovať aj povinnosti Komisie podľa článku 20 smernice (EÚ) 2024/2841. Správa Komisie podľa uvedeného článku by mala obsahovať aj analýzu osobitných situácií znevýhodnenia vyplývajúcich z prierezovej diskriminácie, ktorá sa chápe ako diskriminácia na základe kombinácie zdravotného postihnutia a akýchkoľvek iných dôvodov chránených podľa smernice Rady 79/7/EHS ⁽⁶⁾, 2000/43/ES ⁽⁷⁾, 2000/78/ES ⁽⁸⁾ alebo 2004/113/ES ⁽⁹⁾ s osobitným zameraním na ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím.

⁽⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1347 zo 14. mája 2024 o normách pre podmienky, ktoré musia spĺňať štátni príslušníci tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti na priznanie postavenia osôb s udelenou medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah udelenej ochrany, ktorým sa mení smernica Rady 2003/109/ES a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ (Ú. v. EÚ L, 2024/1347, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1347/oj>).

⁽⁶⁾ Smernica Rady 79/7/EHS z 19. decembra 1978 o postupnom vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach súvisiacich so sociálnym zabezpečením (Ú. v. ES L 6, 10.1.1979, s. 24).

⁽⁷⁾ Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod (Ú. v. ES L 180, 19.7.2000, s. 22).

⁽⁸⁾ Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2.12.2000, s. 16).

⁽⁹⁾ Smernica Rady 2004/113/ES z 13. decembra 2004 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania medzi mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám a k ich poskytovaniu (Ú. v. EÚ L 373, 21.12.2004, s. 37).

- (11) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a ZFEÚ, a bez toho, aby bol dotknutý článok 4 uvedeného protokolu, sa Írsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice a nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.
- (12) V súlade s článkami 1 a 2 protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu.
- (13) Keďže cieľ tejto smernice, a to rozšírenie pravidiel, práv a povinností stanovených v smernici (EÚ) 2024/2841 na osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte a nevzťahuje sa na ne smernica (EÚ) 2024/2841, ako aj na osoby, ktoré ich sprevádzajú alebo im asistujú, vrátane osobných asistentov alebo na ich asistenčné zvieratá, a tým tiež uľahčenie ich možnosti cestovať do iných členských štátov a pohybovať sa v nich, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činnosti, ktorou sa zavádza rámec spoločných pravidiel a podmienok, ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Pravidlá, práva a povinnosti stanovené v smernici (EÚ) 2024/2841 sa uplatňujú na štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte, na ktorých sa nevzťahuje uvedená smernica a ktorých status osoby so zdravotným postihnutím alebo nárok na osobitné služby na základe zdravotného postihnutia alebo práva na parkovacie politiky a parkovacie miesta vyhradené pre osoby so zdravotným postihnutím boli uznané členským štátom, v ktorom majú pobyť, ako aj na osoby, ktoré ich sprevádzajú alebo im asistujú, vrátane osobných asistentov alebo na asistenčné zvieratá v zmysle vymedzenia v článku 3 bodoch 4 a 8 uvedenej smernice.

Článok 2

Na účely tejto smernice je „štátny príslušník tretej krajiny“ každá osoba, ktorá nie je občanom Únie v zmysle článku 20 ods. 1 ZFEÚ.

Článok 3

Touto smernicou nie sú dotknuté uplatniteľné pravidlá, ktorými sa riadi mobilita štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte v rámci Únie.

Článok 4

Členské štáty môžu prijať opatrenia, ktorými vyhovejú osobitným jazykovým potrebám štátnych príslušníkov tretích krajín, prípadne aj ponúkaním určitých jazykových služieb.

Článok 5

Na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, sa vzťahuje článok 20 smernice (EÚ) 2024/2841.

Článok 6

1. Členské štáty prijímajú a uverejnia do 5. júna 2027 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Znenie týchto opatrení bezodkladne oznámia Komisii.

Uvedené opatrenia uplatňujú od 5. júna 2028.

2. Členské štáty uvedú priamo v opatreniach uvedených v odseku 1, ktoré prijímajú, alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

Článok 7

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 8

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu 23. októbra 2024

Za Európsky parlament
predsedníčka
R. METSOLA

Za Radu
predseda
ZSIGMOND B. P.
